

Yhdessä esteetön - hanke ja kommunikointipiste

Raadin kommentit:

Esteetön viestintä ja vuorovaikutus sekä yhdenvertaisuus erittäin tärkeitä lähtökohtia ideointiin. Monipuolisesti lasten ja perheiden arkea tukevat menetelmät, ei kohdennu ainoastaan tukea tarvitseviin lapsiin, vaan menetelmistä hyötyvät kaikki lapset. Yhteistyö eri asiantuntijatahojen kanssa. Oppimisympäristön muokkaaminen lapsien tarpeisiin hienoa!

Hyvinkään varhaiskasvatuksen hanke YHES - Yhdessä esteetön (Oppimisympäristöjen edistäminen fyysisesti ja vuorovaikutukseltaan esteettömiksi 2018 - 2020) sai rahoituksen Opetushallituksen valtionavustuksesta. Hankkeessa työskentelivät puheterapeutti ja toimintaterapeutti, jotka kehittivät uudenlaista toimintatapaa yhteistyössä varhaiskasvatuksen ammattilaisten kanssa. Hankkeen tavoitteena oli kehittää oppimisympäristöjä ja vuorovaikutusta mahdollisimman tasavertaisiksi ja esteettömiksi. Tällainen monialainen yhteistyö yhdistää kuntoutuksen ammattilaisten osaamisen varhaiskasvatuksen ammattilaisten tietoon ja osaamiseen sekä vanhempien arvokkaaseen kokemukseen lapsestaan. Monialainen, oikea-aikainen ja oikein kohdennettu kasvu ja kehityksen tuki voivat tavoittaa nopeasti ja laajasti erilaiset tukea tarvitsevat lapset ja perheet, säästää kustannuksia sekä vähentää jonoja perhepalveluissa ja kuntoutuksessa. Kommunikointipiste Hankkeen alkuvaiheessa pohdittiin monialaisten tietoon ja osaamiseen sekä vanhempien arvokkaaseen kokemukseen lapsestaan. Monialainen, oikea-aikainen ja oikein kohdennettu kasvu ja kehityksen tuki voivat tavoittaa nopeasti ja laajasti erilaiset tukea tarvitsevat lapset ja perheet, säästää kustannuksia sekä vähentää jonoja perhepalveluissa ja kuntoutuksessa. Kommunikointipiste Hankkeen alkuvaiheessa pohdittiin monialaisten tietoon ja osaamiseen sekä vanhempien arvokkaaseen kokemukseen lapsestaan. Kommunikointipiste Hankkeen alkuvaiheessa pohdittiin monialaisten tietoon ja osaamiseen sekä vanhempien arvokkaaseen kokemukseen lapsestaan.

myös lapset, jotka opettelevat suomen kieltä sekä lapset, joilla on haasteita esimerkiksi keskittymisessä tai oman toiminnan ohjauksessa. Näin näkyvä esteetön viestintä keino on lisännyt tietoisuutta kuvien käytöstä ja madaltaa kynnystä kommunikointitaulun käyttöön. Vaikka lapsella ei olisi erityisiä haasteita toiminnassaan tai kielellisessä kehityksessä, leikkitilanteiden tuoksinassa tulee väärinkäsityksiä ja syntyy riitoja. Kasvattajillekin voi olla vaikeaa kertoa asiansa niin, että tulee ymmärrettyksi. Kaikki hyötyvät Kommunikointipisteistä esteetömän vuorovaikutuksen, ajanhallinnan ja toiminnanohjauksen tukena. Kommunikointipistettä on tähän mennessä hyödynnetty päiväkodeissa mm. kaverisuhteiden luomiseen ja ylläpitämiseen, mielekkään toiminnan ideoimiseen ja suunnitteluun, vanhempiaan ikävöivän, lapsen itseilmaisun, lasten kertoessa hoitopäivästään vanhemmille, lasten ja aikuisten välisten keskustelujen tukemiseen, tunteiden ja tarpeiden ilmaisuun, toiminnan ohjaamiseen sekä ajan visualisoimiseen. Kommunikointipiste on lisännyt aikuisten ja lasten välistä vuorovaikutusta ja viestintää ulkoilutilanteissa, jotka usein ovat hyvin toiminnallisia. Sen käyttö on vaatinut kasvattajien toimintatapojen muutosta pihalla ja kommunikointipisteen käytön aktiivista mallintamista. Kokemukset lasten keskinäisestä viestinnästä kuvien tuella ovat olleet rohkaisevia. Eräs kasvattaja kertoi esimerkin lapsesta, joka on välillä käyttäytynyt aggressiivisesti tilanteissa, joissa ei tule ymmärrettyksi. "Eräänä päivänä lapsi oli yrittänyt kommunikoida

toisen lapsen kanssa, muttei osannut ilmaista itseään. Hän oli ottanut kaveria kädestä, vienyt hänet kommunikointipisteen luo ja näyttänyt keinua. Toinen lapsi sanoi: 'Joo, mennään vain keinumaan.' Lapset menivät keinumaan ja mahdollinen riitatilanne oli vältetty." Hankkeessa tehtyä. Hankkeessa terapeutit järjestivät koulutusta lasten leikki-, tunne- ja itsesäätelytaidoista, kehittivät kasvattajien kanssa esteettömiä oppimisympäristöjä ja arjen vuorovaikutusta. Lisäksi he ovat havainneet toimintaa, osallistuivat palavereihin ja konsultoivat mm. aistisäätelyn, kielenkehityksen ja motoristen taitojen oikea-aikaisen tuen tärkeydestä arjessa. Kun terapeutit ovat olleet säännöllisesti mukana arjen tilanteissa, heille on syntynyt laajempi ymmärrys ryhmän tuen tarpeista. Erittäin hedelmällistä on ollut pohtia kasvattajien kanssa, miten yksittäistä lasta voidaan tukea arjessa niin, että itseasiassa koko ryhmä hyötyy toiminnasta. Kasvattajat ovat kertoneet hyötynensä koulutuksista, uusista menetelmistä ja materiaaleista, mutta myös jo olemassa olevien materiaalien ja välineiden käytön aktivoimisesta uudella tavalla (esim. liikuntavälineet, tabletti ja Whatsapp ideoiden toimintaympäristö kahden päiväkodin välillä). Erityisesti tiedon lisääminen leikkitaitojen havainnointiin liittyen ja leikkien ohjaamisen mallitus ovat saaneet kiitosta. Nämä yhdistettynä leikkiympäristöjen arviointiin ja muokkaamiseen lasten kanssa on lisännyt esteettömyyttä, leikin iloa ja monipuolisuutta päiväkodeissa. Kasvattajat ovat kokeneet arvokkaaksi kokonaisvaltaisen perehtymisen asioihin eri näkökulmien kautta ja sen, että terapeutit ovat olleet helposti

saavutettavissa. He ovat saaneet nopeasti ja ennaltaehkäisevästi apua arjen tilanteisiin sekä vinkkejä erilaisista apuvälineistä ja menetelmistä. Työskentely- ja toimintatapojen muutos on vaatinut olemassa olevien käytänteiden tarkastelua, arviointia ja jatkuvaa aktiivista työstämistä uudelleen niin kasvattajien, tiimin, päiväkodin kuin kunnankin tasolla. Henkilöstön vaihtuvuus ja pitkät poissaolot ovat tuoneet omat haasteensa viedä ja ottaa vastaan uutta tietoa sekä juurruttaa sitä käytäntöihin ja rakenteisiin. Yhteinen kehittämistyö on vahvistanut henkilöstön yhteisöllisyyttä ja arjen työskentelyä lasten kanssa. Terapeutit ovat hankkeen aikana oppineet, että asioita täytyy viedä arkeen tiimikohtaisesti ja pienin askelin. Tärkeää onkin ollut antaa muutokselle aikaa sekä palata tiimin kanssa sovittuihin asioihin yhä uudelleen. Toiminnan arviointi ja muokkaaminen ei ole aina helppoa arjen nopeasti vaihtuvissa tilanteissa, mutta varhaiskasvatussuunnitelman mukaan se on jo nyt tärkeä ja myös velvoittava osa varhaiskasvatuksen arkea. Kuvia kommunikointipisteestä löytyy lehdistötiedotteesta: <https://www.sttinfo.fi/tiedote/hyvinkaa-kehitetty-kommunikointipiste-esilla-educa-messuilla-kuvataulu-auttaa-paivakotilasten-esteetonta-vuorovaikutusta-leikkia-ja-osallisuutta?publisherId=69817797&releaseId=69873409>

Leena Kallio, Hyvinkään kaupunki

KIELI

Kierrätysseikkailu-peli

Päiväkotien käyttöön on ideoitu Kierrätysseikkailu -peli, jossa lapset pääsevät leikin avulla harjoittelemaan materiaalien lajittelua ja pohtimaan kestävän kuluttamisen tapoja. Seikkailun tavoitteena on oppia vastuullisia ja kestäviä kuluttamisen tapoja ja vastata osaltaan varhaiskasvatussuunnitelman perusteiden kestävää ja hyvinvointia edistävän elämäntavan edistämiseen ja toimia osana varhaiskasvatuksen ympäristökasvatusta. Kierrätysseikkailu -pelissä osallistujat kulkevat varhaiskasvatusyksikön tiloihin rakennettavan reitin ja keräävät matkalta erilaisia tehtäväkortteja. Tehtäväkortteja on 14 erilaista. Tehtäväkorteista seikkailijat löytävät maasta mm. rikkiäiset kengät, tuulen lennättämän mainoslehtisen, tienvarteen hylätyn mehupurkin tai seikkailijoiden pyörästä/autosta puhkeaa rengas. Reitti päättyy Kiertolan kylään, jossa pelaajat suorittavat matkalta poimitut tehtävät. Kiertolan kylästä löytyvät suutari, kodinkoneliike, ompelimo, pyöräpaja ja autokorjaamo, kierrätyskeskus sekä jäteasema. Kiertolan kylässä olevassa kierrätyskeskuksessa lapset voivat vaihtaa kotoa tuodun lelun tai kirjan. Seikkailun mukana kulkee pieni materiaalipaketti vaihdettavia kirjoja ja leluja sekä muuta rekvisiittaa. Kierrätysseikkailua on käytetty myös hyvällä menestyksellä varhaiskasvatusyksiköiden toiminnallisissa vanhempainilloissa ja kevätjuhliissa, joissa myös huoltajat ovat päässeet osallisiksi seikkailusta ja perheet ovat yhdessä voineet pohtia ympäristöön ja kierrätykseen liittyviä asioita. Seikkailun lähtölaukauksena toimi halu selvittää yksikkötasoisesti varhaiskasvatuksen jätemäärät ja kustannukset sekä lajittelumahdollisuudet. Samalla myös laadittiin varhaiskasvatusyksiköille materiaalia jätehuoltoon liittyvistä asioista., Siivouspalveluiden kanssa roolit selkeytyivät, yhteistyö tiivistyi ja käytännöt yhtenäistyivät. Seikkailun materiaali on toteutettu kierrätysmateriaaleista yhdessä Lempäälän Leveteks -tekstiilikierrätyspajan, Kierrätyspuodin, Pirkanmaan Jätehuollon, siivouksesta vastaavan Lekitekin ja varhaiskasvatuksen kanssa. Kehittämiprojektin koordintti tapahtui opiskelija yhteistyönä.

Killi Jokila, varhaiskasvatusyksikön johtaja

Lempäälän kunta, varhaiskasvatus, päiväkodit Otsonmäki, Kuusimäki ja Pihlajamäki

Raadin kommentit:

Pelillistäminen on tätä päivää. Kierrätystä on tuotu tässä projektissa toiminnallisesti lapsille ja on tehty yhteistyötä eri toimijoiden kanssa. Upealla tavalla osallistettu niin lapsia kuin aikuisiakin!

Perheillan Vasupassi

- Idea liittyy kaikkiin VASUn teemoihin

Perheet tutustuivat Vasun oppimisen alueisiin rastitehtävillä:

Kielen rikas maailma: riimitystehtäviä

Ilmaisun monet muodot: Perhekyltin askartelu päreestä ja sitten perhekuvan otto

Minä ja meidän yhteisömme: Makkaran paistoa ja mehua/kahvia + piirakkaa

Tutkin ja toimin ympäristössäni: Maalivärikorttien mukaisten värien etsintää syksyisestä luonnosta

Kasvan, liikun ja kehityn: Liikuntatehtäviä kuvakorttien avulla

Jokaiselta rastilta perhe sai leiman VASUPASSIINSA ja näin VASUn teemat tuotiin taas esimerkein esiin huoltajille.

Päivi Minkkinen, Konneveden kunta, Konneveden päiväkoti

Raadin kommentit:

Hienolla tavalla saadaan avuttua vanhemmille varhaiskasvatuksen monipuolisuutta ja pedagogiikkaa. Toteutus mukavasti toiminnallista ja perheitä osallistavaa nykyvasun hengessä. Tässä ideassa toteutuvat kekseliäästi kaikki vasun sisällöt. Kiva tapa osallistaa vanhempia.